

Marker Wadden tweede fase

Archipel als bouwsteen van nationaal park Nieuw Land

Foto: John Gundlach – Flying Holland

Verhaal van het gebied

Het Markermeer is ooit ontworpen en aangelegd voor inpoldering, maar dat is nooit gebeurd. Daarom hebben we nu een groot zoetwatermeer met harde stenen oevers, met veel slib op de bodem en in het water. Ook is het Markermeer slecht verbonden met de vaarten en plassen achter de dijk en bijna overal even diep. Ondiepwatergebied en oeverzones die kunnen overstromen ontbreken vrijwel overal. Het Markermeer kan daardoor weinig planten en dieren voeden, de biodiversiteit is gering en het ecosysteem is gevoelig voor verstoring.

Tweede fase Marker Wadden: wat gaat er gebeuren?

In 2016 is gestart met de eerste fase van Marker Wadden. Er is een moeras aangelegd in de noordoostelijke hoek van het Markermeer, zo'n negen kilometer varen vanuit Lelystad. Ruim 500 hectare steekt als eiland boven het water uit, maar bovendien is er nu ruim 1200 hectare onderwaterlandschap met ondiep water. Bij het eerste eiland is een speciale geul aangelegd die zorgt voor een natuurlijke stroming in het meer. Hierin wordt het slib uit het Markermeer ingevangen dat later kan worden gebruikt voor de aanleg van de tweede fase. Het moerasareaal uit de eerste fase wordt dan verdubbeld.

Programmatische Aanpak Grote Wateren

De grote waterstaatkundige ingrepen in de vorige eeuw maakten Nederland veilig en welvarend. Maar al die dijken, dammen, vaargeulverruiming, inpoldering en peilbeheer hebben ook een keerzijde. In veel grote wateren veranderde de natuurlijke stroming van water en sediment. Daarmee ging veel kenmerkend leefgebied verloren en staan veel wateren niet meer met elkaar in verbinding. Plant- en diersoorten missen daardoor passend leefgebied. Ook zijn de mogelijkheden voor vistrek beperkt. Dit maakt natuur en de ecologische waterkwaliteit kwetsbaar. Daarom hebben die een impuls nodig. In de Programmatische Aanpak Grote Wateren werken Rijk, regio en maatschappelijke organisaties aan toekomstbestendige grote wateren. Daar gaat hoogwaardige natuur samen met een krachtige economie. Marker Wadden is één van de projecten.

Foto: Natuurmonumenten, Kees Dansen

Wat levert het op?

Pioniersplanten, vissen en broedende vogels hebben de Marker Wadden al ontdekt. Daarnaast zorgen de eilanden voor minder troebel water: voor de aanleg van de eilanden is immers slib uit het Markermeer gebruikt. Daarnaast kan slib bezinken in diepe geulen en ondieptes tussen de eilanden. Het eerste eiland heeft ook een recreatieve functie, met wandelpaden, vogelkijkhut en een haven. De natuur is daar echt te beleven. Hoe de natuur en de ecologische waterkwaliteit zich verder ontwikkelen, volgen we de komende jaren. De opgedane kennis gebruiken we voor het ontwerp en de aanleg van de tweede fase Marker Wadden. Zo kunnen nieuwe eilanden optimaal bijdragen aan het invangen van slib, het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en natuurwaarden (Natura 2000). De (natuurlijke) eilanden passen goed in de Ontwikkelvisie van het Nationaal Park Nieuw Land en zijn toonaangevend op het gebied van water- en natuurbeheer. Als natuur en ecologische waterkwaliteit op orde zijn, zijn maatschappelijke opgaven als verstedelijking, recreatie, transport en bedrijvigheid beter in te passen. De leefomgeving wordt aantrekkelijker, en dat is weer goed voor het vestigingsklimaat in de regio.

Werk in uitvoering

De eerste eilanden zijn aangelegd door een aannemerscombinatie met behulp van een grote zandzuiger. De eerste fase wordt eind 2020 afgerond. Veel van het benodigde materieel is de komende jaren nog in het Markermeer aanwezig, omdat de combinatie ook betrokken is bij versterking van de Houtribdijk en de Markermeerdijken. De initiatiefnemers van de eerste fase - het Rijk, Natuurmonumenten, Provincie Flevoland en Provincie Noord-Holland - staan ook aan het roer voor het voorbereiden van de tweede fase. Naar verwachting start de voorbereiding op zijn vroegst in 2023 en de aanleg in 2027.

Toekomstbestendig en klimaatrobuust

We streven naar een veilig en welvarend Nederland. Daarom draaien we de waterstaatkundige ingrepen van vroeger niet terug. Wel willen we de 'voetafdruk' van waterbeheer en waterveiligheid verkleinen. Waar mogelijk kiezen we voor herstel van getij, aanleg van ontbrekend of verloren leefgebied en geleidelijke overgangen tussen land en water, en tussen zoet en zout. Alle projecten worden toekomstbestendig en klimaatrobuust ontworpen: ze houden rekening met zeespiegelstijging, extreme rivierafvoeren, droogte en opwarmend water. Zo kunnen we ervoor zorgen dat planten en dieren ook dan plek kunnen vinden om te leven en zich voort te planten. Dat draagt bij aan het behoud van de biodiversiteit in ons land, ook in de toekomst.